उपरवदेशे प्रतिप्रस्थाता रोहिते चर्मण्यानडुहे सोमं निवपति ॥१॥ धुरि निधाने वेद्यालम्भे च कृते उपांशे उपरवाणां स्थाने प्रंता आंहे रोंणि प्राग्ग्रीवे उत्तरलोम्नि सोंति शाखान्तरात् ।

विक्रय्येनं विचिनोति ॥२॥ सोमविक्रयी सोमं पर्वशोऽवखण्डयति ।

कौत्सः ॥३॥ कुत्ससगोत्रः सोंयी भवति कुत्सितकर्मा कौत्स इत्यपरे ।

शूद्रो वा ॥४॥ कौत्साच्छूद्राद्वा सोमं क्रीणीयादिति शाखान्तरात् ।

ब्राह्मण उपास्ते ॥५॥ उपरवदेशे सोमनिधाने कृते ब्राह्मण इति ब्रह्मणः अयं ब्राह्मणः तस्येदमित्यण् (पा° ४. ३. १२०) तेन[1] ब्रह्मपुरुषो ब्राह्मणाहंसी समीपे दक्षिणत उपविशति ब्रह्मणः प्रायणीयेष्टौ कृताकृतप्रत्यवेक्षणे व्यापृतत्वात् ।

उदकुम्भश्च पुरस्तात् ॥६॥ उदकपूर्णः कलशः · उपरवदेशे स्थापितस्य सोमस्य पुरस्तान्निदधाति ।

शालाद्वाराण्यपिधाय ध्रौवं जुह्वां चतुर्विगृह्णाति ॥७॥ ततोऽध्वर्युः शालायास्त्रीण्यपि द्वाराँधाय ध्रौवमाज्यं जुंह्णाति विभज्य चतुर्वारं ध्रुवयैव निनयति।

बर्हिस्तृणेन हिरण्यं बद्ध्वावदधात्येषा तऽइति (४. ११) ॥८॥ जुह्वाम् ध्रुवातो गृहीतस्य घृतस्य मध्ये निक्षिपति · बर्हिरित्युपदेशाद्विनियुक्तमेव वेदौ स्तीर्णं तृणं ग्राह्यम् अन्यथा तृणेनेत्येतावदेवावक्ष्यत् न तु बर्हिस्तृणेनेति ।

जूरसीति (४. १७) जुहोति ॥९॥ तदाज्यमाहवनीये समिदाधानपूर्वकं जुहोति · इयं च हिरण्यवती आहुतिः · इदं वाचऽइति त्यागः जूरसि वाग्देवतमिति सर्वानुक्रमण्यामुक्तत्वात् इदं जुवऽइति वा वाग्वै सोमं नाम यज्जूरसीति (३. २. ४. १०–११) श्रुतत्वात् ।

शुक्रमसीति (४. १८) हिरण्यमुद्धृत्य वेद्यां तृणं निदधाति ॥१०॥ तद्बर्हिस्तृणबद्धं हिंत्य हस्ते कृत्वा तृणं वेदिमध्ये प्रतिप्रक्षिपति ।

सूत्रबद्धं हिरण्यं कुरुते ॥११॥ ततस्तदुद्धृतं हिरण्यं सूत्रदोरकेण बध्नाति । अत ऊर्ध्वं प्रायणीयाशेषसमाप्तिः तच्छेषभूतं हि द्रव्यं[2] विनियुक्तमिति · बर्हिर्होमो वा प्रणीताविमोकः राक्षसभागः भागावेक्षणम् भागप्राशनमिति । यच्च-

---

१) ब्रह्मणः°तेन deest A. २) ? Thus A. °तं हविर्द्रव्यं B.